

❖ בית משפט מחוזי חיפה בש"א 8316/99 כלבו 1979 בע"מ, איגוד עיתוני הספורט בחיפה ואח' נגד מועדון כדורגל הפועל חיפה בע"מ, עיריית חיפה ואח'

החלטה

1. א. שנינו בתלמוד (הניזקין, פרק חמישי, גיטין, דף נה') -

"אקמצא ובר קמצא חרוב ירושלים. דההוא גברא דרחמיה קמצא ובעל דבביה בר קמ צא. עבד סעודתא. אמר ליה לשמעיה: זיל אייתי לי קמצא. אזל אייתי ליה בר קמצא. אתא אשכחיה דהוה יתיב. אמר ליה: מכדי ההוא גברא בעל דבבא דההוא גברא הוא מאי בעית הכא? קום פוק! אמר ליה: הואיל ואתאי שבקן ויהיבנא לך דמי מה דאכילנא ושתינא. אמר ליה: לא. אמר ליה: יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתיך. אמר ליה: לא. אמר ליה: יהיבנא לך דמי כולה סעודתיך. א"ל: לא. נקטיה בידיה ואוקמיה ואפקיה. אמר: הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביה ש"מ קא ניחא להו איזיל איכול בהו קורצא בי מלכא. אזל אמר ליה לקיסר: מרדו בך יהודאי ". (הפיסוק והניקוד הוסף על ידי הח"מ).

בתירגום חופשי מספר לנו התלמוד כדלקמן:

על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים. הכתוב מדבר על אדם ששמו של אוהבו קמצא ושמו של אויבו הוא בר קמצא. האיש ערך סעודה. אמר לשמשו לך הבא לי את קמצא. הלך (שמשו) והביא את בר קמצא. בא בעל הסעודה ומצא את בר קמצא יושב בסעודה. אמר לו וכי אינך השונא שלי? מה אתה עושה כאן? קום וצא! אמר לו (בר קמצא לבעל הסעודה) הואיל וכבר באתי הנח לי ואשאר ואשלם לך עבור מה שאוכל ואשתה. אמר לו (בעל הסעודה) - לא! אמר לו (בר קמצא לבעל הסעודה) אשלם לך מחצית מהוצאות הסעודה כולה. אמר לו (בעל הסעודה) - לא! אמר לו (בר קמצא לבעל הסעודה) אשלם לך עבור כל הסעודה. אמר לו (בעל הסעודה לבר קמצא) - לא! תפסו בידו, הקימו והוציאו. אמר בר קמצא: הואיל וישבו חכמים וראו את מה שעשה בעל הסעודה ולא מיחו בידו על שהוא מבייש אותי, שמע מיניה שהם מסכימים למעשיו. אלך ואלשין עליהם לפני המלך. הלך ואמר לקיסר (הרומאי): מרדו בך היהודים.

וההמשך הלא הוא כתוב בספר תולדות עמנו.

ב. חוששני כי הסכסוך שלפני, כמו סיפור המעשה הנ"ל מן התלמוד, מוטב היה לו נפתר בטרם הסלים למימדים שאליהם הגיע.

2. האם רשאי מועדון ספורט של קבוצת כדור-רגל מליגת העל בישראל להחליט כי אין הוא מסכים לנוכחותם של עיתון פלוני ועיתונאים מטעם אותו עיתון, במסיבות העיתונאים שהוא עורך?

האם חלים על מועדון ספורט כאמור לעיל, המצוי בבעלות פרטית, כללי המשפט הציבורי והמינהלי?

האם יש יסוד לחייב מועדון ספורט בבעלות פרטית שלא להפלות לרעה עיתון ועיתונאים אשר נוהגים, לטענתו, להכפישו ולדבר סרה בו ובנשיאו?

האם רשאי מועדון ספורט, כאמור לעיל, לשלול מעיתונאים שלטענתו נוהגים לבקרו ולהכפישו על לא עוול בכפו, אותו ואת נשיאו, לסקר את משחקי הכדור-רגל שלו מעל יציע העיתונאים?
אלו הן, בין היתר, השאלות בהן עוסקת ההחלטה שלהלן.

3. פירוט ההליכים

א. המבקשים הגישו לבית משפט זה, אתמול, 15.9.99, תובענה על דרך של המרצת פתיחה (המרצת פתיחה 300/99) שבה עתרו לסעדים שלהלן:

1" להוציא צו, המחייב את המשיבה 3 (להלן: "הפועל חיפה") לאפשר למבקשים להיכנס ליציע העיתונות באצטדיון העירוני שבקרית אליעזר, לצורך ביצוע עבודתם.

2. להוציא צו, האוסר על הפועל חיפה לכנס מסיבות עיתונאים בתוך תחומי האצטדיון העירוני/ציבורי שבקרית אליעזר, תוך הפליה פסולה בין עיתונאים שונים; ולהורות כי המבקשים 2+3 זכאים, ככל עיתונאי אחר, ליטול חלק במסיבות עיתונאים המתקיימות בתחומי האצטדיון העירוני/ציבורי.

3. להורות למשיבות 1+2 (להלן: "עיריית חיפה") להימנע מלהשכיר להפועל חיפה או להתיר לה לעשות שימוש באצטדיון העירוני שבקרית אליעזר, כל עוד לא יובטח כי בתוך תחומי האצטדיון העירוני לא תעשה שום הפליה בין עיתונאים מטעמים זרים ושאינם עניינים.

4. להורות כי המשיבה הפורמלית "המועצה להסדר הימורים בספורט" - ("הספורטוטו") להימנע מלהעביר להפועל חיפה כספים כלשהם, על פי החוק להסדר הימורים בספורט תשכ"ז-1967, כל עוד לא יובטח שההפליה הפסולה דלעיל תופסק".

ב. יחד עם הגשת ההליך העיקרי עתרו המבקשים לסעדים זמניים כדלקמן:

1" במעמד צד אחד:

1.1 להוציא צו דחוף, המחייב את המשיבה 3 (להלן: "הפועל חיפה") לאפשר למבקשים להיכנס ליציע העיתונות באצטדיון העירוני/ציבורי שבקרית אליעזר, לצורך יצוע עבודתם וסיקור משחק הכדורגל שיתקיים מחר (16.9.99) נגד פ.צ. ברוז' במסגרת גביע אירופה, ומשחק נוסף שיתקיים באצטדיון זה בשבוע הבא, במסגרת ליגת העל.

1.2 להוציא צו, האוסר על הפועל חיפה לכנס מסיבות עיתונאים בתוך תחומי האצטדיון העירוני/ציבורי שבקרית אליעזר, תוך הפליה פסולה בין עיתונאים שונים; ולהורות כי המבקשים 2+3 זכאים, ככל עיתונאי אחר, ליטול חלק במסיבות עיתונאים המתקיימות בתחומי האצטדיון העירוני/ציבורי.

2. במעמד הצדדים ועד ינתן פסק דין בתובענה העיקרית:

- 2.1 להוציא צו המחייב את הפועל חיפה לאפשר למבקשים להיכנס ליציע העיתונות שבאצטדיון העירוני/ציבורי שבקרית אליעזר, לצורך ביצוע עבודתם השוטפת וסיקור משחקי כדורגל שיתקיימו באצטדיון זה במהלך עונת המשחקים 1999-2000.
- 2.2 להורות למשיבות 1+2 (להלן: "עירית חיפה") להימנע מלהשכיר להפועל חיפה או להתיר לה לעשות שימוש באצטדיון העירוני שבקרית אליעזר, כל עוד לא יובטח כי בתוך תחומי האצטדיון העירוני לא תעשה שום הפליה בין עיתונאים, מטעמים זרים ושאינם עניינים.
- 2.3 להורות כי המשיבה הפורמלית "המועצה להסדר הימורים בספורט" - ("הספורטוטו") להימנע מלהעביר להפועל חיפה כספים כלשהם, על פי החוק להסדר הימורים בספורט תשכ"ז-1967, כל עוד לא יובטח שההפליה הפסולה דלעיל תופסק".

4. דיון

א. השאלה המרכזית העומדת לדיון בתיק זה היא שאלת מהותה של "הפועל". המבקשים, באמצעות בא כחם עו"ד תמיר גליק, טוענים, בין היתר, כי הואיל ו"הפועל" מקיימת את משחקה, באופן קבוע, באצטדיון עירוני/ציבורי; והואיל והיא מקבלת הקצבה מן הקופה הציבורית, היינו מכספי המשיבה מספר 4 (הספורטוטו) הרי שיש להחיל עליה את העקרונות הלקוחים מן המשפט הציבורי, היינו, העקרונות בדבר שיוויון ואיסור אפליה פסולה.

מנגד, טענת "הפועל", כפי שהיא באה לידי ביטוי במכתב בא כחה, עו"ד ריינפלד אל עו"ד משה אביבי מן ההתאחדות לכדורגל (נספח ז' לבקשה) היא כי -

"מרשתי אינה גוף ציבורי, ואינה מחוייבת בנורמות ציבוריות, וזכותה "לסנן את המשתתפים במסיבות העיתונאים, אשר נערך (כך במקור. ע.ג.) מרצונה החפשי וללא כל מחוייבות שבדין".

עו"ד ריינפלד הדגיש בטענותיו כי מרשתנו הינה חברה פרטית מסחרית לכל דבר ועניין, אשר שכרה את האצטדיון מן המשיבה מספר 2 כדת וכדין וכי על שום כך מדובר בנכס (היינו, האצטדיון) שהוא קניינה הפרטי וזכותה לעשות בו כרצונה "בכפוף לתנאי ההסכם".

לדבריו,

"אין בשום פנים ואופן מקום לקרוא לתוך הסכם שכירות כזה תניה מכללא לפיה אותו גוף פרטי מחוייב לנהוג לפי הנורמות של המשפט הציבורי רק בשל העובדה שהוא שכר מגרש ספורט מגוף ציבורי".

ב. האמנם?

כשלעצמי אני סבור כי למועדון ספורט פופולרי, כמו "הפועל", אין זכות קיום כלל אלא כגוף דו מהותי, היינו גוף פרטי (בשל היותו חברה בע"מ), וגוף בעל חשיבות ציבורית בשל עצם מהותו והעניין שיש לציבור בו. וכי אילו חיים יש למועדון ספורט ללא העניין שיש לציבור הרחב במפעליו הספורטיביים, בהשגיו ובהצלחותיו במישור התחרותי? אמור מעתה: מועדון ספורט, מעצם הגדרתו ככזה, וללא כל קשר לצורה הפורמלית של אישיותו המשפטית (אם הוא מותה, או חברה בע"מ, או כל צורת התאגדות אחרת) הינו גוף דו מהותי.

ג. גם לעובדה ש"הפועל" משתמשת באיצטדיון עירוני יש משמעות בהקשר הדברים הנ"ל. ייתכן מצב בו קניין מסויים יירשם פורמלית כקניין פרטי ואולם מבחינה מהותית יהא בעל אופי ציבורי. במצב זה יש ללכת אחר המהות ולא אחר הצד הפורמלי ויש מקום להחיל על בעל הקניין מושכלות יסוד של המשפט הציבורי: ראו דברי כבוד השופט דב לוי בע"א 3414/93 שמחה און נגד מפעלי בורסת היהלומים (1965) בע"מ, פד"י מט(3) 196 בעמוד 201 מול האות ה'.

"כך למשל נראה לי כי אם ייקבע כי אופיו הציבורי של בית הבורסה ליהלומים מתמצא בכך שהציבור הרחב נכנס ויוצא בו בחפשויות, הרי די יהיה בכך כדי להחיל על המשיבה בעניינינו את החובה לנהוג עם המערער בשוויון, שהיא חובה בסיסית במשפט הציבורי, ולקיים לגביו אותם כללים שהיא מיישמת כלפי אחרים".
(דברי כבוד השופט דב לוי בעניין ע"א 3414/93, שם, בעמוד 202 מול האות ז).

ד. וכבוד השופט זמיר כתב לאמור:

"(...) טעות היא לחלק את הקניין באופן חד בין קניין פרטי לבין קניין ציבורי. לא כל הנכסים נופלים בגדר "דירה פרטית" או בגדר "בנין ציבורי". המציאות מורכבת יותר. יש בה גוונים וגוני גוונים. היא מכירה גם בנכסים שיש בהם יסודות של קניין פרטי המעורבים, במינון גדול או קטן, עם יסודות של קניין ציבורי. לדוגמא, כיצד יש למיין קמפוס של אוניברסיטה, איצטדיון של אגודת ספורט, או חנות כלבו?".

(דברי כבוד השופט זמיר בע"א 3414/93 שמחה און נגד מפעלי בורסת היהלומים (1965) בע"מ, פד"י מט(3) 196, בעמוד 203-204).

ובהמשך דבריו, שם, כתב כבוד השופט זמיר לאמור:

4. בגבול שבין המשפט הפרטי לבין המשפט הציבורי קיים אזור דימדומים, שבו המשפט הפרטי והמשפט הציבורי משמשים בערבוביה, לעיתים זה לצד זה, ולעיתים זה בתוך זה. באזור זה קיימת דואליות נורמטיבית, כלומר, זו קיום של המשפט הפרטי והמשפט הציבורי."

כבוד השופט זמיר סקר בפסק דינו הנ"ל את התרחבותה של הדואליות הנורמטיבית האמורה. תחילה, בא הדבר לידי ביטוי בכך שהדואליות האמורה קנתה לה שביתה אצל גופים מובהקים של המינהל הציבורי שמקובל לקרוא להם גופים שילטוניים כמו הממשלה או עירייה, ולאחר מכן התפשטה לעבר גופים של המינהל הציבורי כאשר הם פועלים במתכונת של גופים פרטיים כמו חברות ממשלתיות. חברה ממשלתית, אמר כבוד השופט זמיר, שוכנת על קו הגבול שבין גופים ציבוריים לבין גופים פרטיים.

ובהמשך פסק הדין כתב כבוד השופט זמיר:

6. לאחרונה עשתה הדואליות הנורמטיבית צעד נוסף, גדול וחשוב. היא פרצה מן התחום של המינהל הציבורי אל התחום של המגזר הפרטי. בית המשפט פסק שהיא עשויה לחול גם על גוף פרטי שלא הוקם על ידי חוק, שאין לו סמכויות מכח חוק ושאינו משתייך, להלכה או למעשה, למינהל הציבורי. כזאת היא לדוגמא, עמותה העוסקת בקבורה. מצד אחד, עמותה כזאת היא גוף של המשפט הפרטי, כמו אגודת ספורט או אירגון צדקה. אך מן הצד השני, כפי שבית המשפט פסק, יש לה גם מהות של גוף ציבורי (...).

ה. על שום כך, הן בשל עצם מהותו של מועדון "הפועל", והן בשל השימוש בנכס מקרקעין עירוני כאמור, נראה לי כי מן הדין להחיל על "הפועל" את החובה לנהוג בשיוויון וללא אפליה פסולה ביחסיה עם המבקשים.

ו. בא כחה המלומד של "הפועל" טען כי אין כל מניעה לכך שהמבקשים ירכשו כרטיס כמו כל אזרח ויצפו במשחק ולאז דווקא מתוך יציע העיתונאים.

דין טענה זו להדחות. המבקשים הם עיתונאים אשר הוכרו על ידי ההתאחדות לכדורגל שנתנה להם תעודת עיתונאי ודובר "הפועל" נתן להם אשרת כניסה ליציע העיתונות (ראו את הנספחים א1, א2). אין כל מקום להפלות בינם לבין עיתונאים אחרים המצויידיים בתעודות כנ"ל הזכאים להכנס ליציע העיתונות ולבצע משם את עבודתם. על שום מה ייגרע חלקם של המבקשים מחלקם של יתר העיתונאים?

עורך דין ריינפלד טען כי זכותה של מרשתת למנוע את כניסת המבקשים ליציע העיתונות שכן, לדבריו, העיתון "כלבו" אינו מביא את סיפורה של "הפועל" באופן אובייקטיבי אלא מביא את הרכילות שמאחורי הדלתות, רכילות שמטרתה הכפשת הקבוצה". עו"ד ריינפלד טען כי הם לא מזמינים את העיתון "כדי שלא יכתוב עלינו דבר רע. אנו מזמינים את העיתונאים שאנו רוצים שיכתבו, כי

אנו רוצים שיכתבו עלינו רק ניסים ונפלאות כדי שהמוניטין שלנו יגדל, ונוכל למכור כרטיסים".

חוששני כי טיעון זה של עו"ד ריינפלד אינו יכול לעמוד :
הציבור זכאי לכך שהעיתונות במקומותינו תהיה חפשיה לכתוב, לסקר ולבקר כרצונה, תוך שמירה על כללי ההגנות, האתיקה העיתונאית והנורמות הקבועות על פי כל דין. עיתונות חפשית, ורק כזו אנו רוצים כאן, אינה עיתונות שרק מפארת ומקלסת את המסוקר. עיתונות חפשית פירושה הזכות לכתוב ולבקר ואפילו אם הדברים אינם נעימים לאוזנו של המבוקר. אין זה מתפקידה של העיתונות החפשית לכתוב על המסוקר "ניסים ונפלאות כדי שהמוניטין שלנו יגדל ונוכל למכור כרטיסים".

ז. אני יכול להבין ללבה של "הפועל" וללבו של נשיאה מר רובי שפירא. אלה חשים כי הואיל והעיתון "כלבו" והכתבים מטעמו (שבעבר השתמשו בביטויים פוגעים ועולבים שבכוונת מכוון איני חוזר עליהם כאן) אינם נמנים על דורשי שלום. ברם, עובדה זו כשלעצמה אינה מזכה מועדון ספורט כמו "הפועל" לנהוג באופן מפלה כפי שפעל בארועים שהתקיימו ביום 12.9.99 וביום 21.8.99 כאשר אנשי "הפועל" מנעו מן המבקשים 2 ו-3 להכנס ליציע העיתונות בהכריזם כי "אין כניסה לעיתונאים של כלבו".

מניעת כניסתם של עיתונאי כלבו, בשל האופן שבו הם ממלאים את עבודתם ואת שליחותם העיתונאית, ובשל העובדה שעטם אינו מחמיא למועדון ולנשיאו אלא מבקר אותם ואף, לטענתם, מכפישם, מהווה התנהגות מפלה ולא שיוויונית בשל טעמים זרים שאינם לעניין.

מקום שגוף דו מהותי סבור כי פלוני פגע בו ובכבודו, בהטיחו בו הכפשות על לא עוול בכפו, פתוחה בפניו הדרך להביא את עניינו בפני הערכאות. [ואכן, נשיא "הפועל", מר ראובן (רובי) שפירא הגיש לבית משפט זה תובענה לתשלום פיצויים בסך של 2,000,000 ש"ח בגין הוצאת לשון הרע כנגד העיתון "כלבו" ועורכיו (ת.א. 945/99)].
ואולם, אין גוף כאמור רשאי להשתמש באמצעים שבהם השתמשה "הפועל", כאמור לעיל, כאמצעי להעניש את העיתון וכותביו.
על שום כך, בדעתי לקבל את הבקשה ככל שהיא מתייחסת למשיבה מספר 3.

ח. אינני סבור כי יש מקום ליתן סעד כלשהו ביחס למשיבים 1, 2 ו-4. אינני רואה להביע עמדה אם יש מקום ליתן סעד כלשהו כנגד משיבים אלה בסוף הדרך, היינו כתום שמיעת הראיות בהליך גופו. ברם, אין לי ספק כי אין יסוד ליתן החלטה כמבוקש במסגרת הליך הביניים בו עסקינן.

5. אחרית דבר

לאור כל האמור לעיל, אני מורה כדלקמן :

א. אני מחייב את המשיבה מספר 3, מועדון כדורגל הפועל חיפה בע"מ, לאפשר למבקשים להכנס ליציע העיתונות באיצטדיון העירוני/ציבורי שבקרית אליעזר, לצורך ביצוע עבודתם וסיקור משחק הכדורגל שיתקיים היום, 16.9.99, נגד פ. צ. ברוז' במסגרת גביע אירופה וכן, במשחק הנוסף העומד להתקיים באיצטדיון האמור ביום 21.9.99.

ב. אני אוסר על "הפועל" לכנס מסיבות עיתונאים בתוך תחומי האיצטדיון העירוני/ציבורי שבקרית אליעזר שבחיפה תוך אפליה פסולה בין עיתונאים שונים. אני מורה כי אם "הפועל" תקיים מסיבות עיתונאים כאמור, יהיו גם המבקשים 2 ו-3, זכאים, ככל עיתונאי אחר, ליטול חלק במסיבות העיתונאים האמורות.

ג. אני מחייב את "הפועל" לאפשר למבקשים להכנס ליציע העיתונות שבאיצטדיון העירוני/ציבורי שבקרית אליעזר שבחיפה לצורך ביצוע עבודתם השוטפת וסיקור משחקי כדורגל שיתקיימו באיצטדיון זה במהלך עונת המשחקים 1999-2000.

ניתן היום, ו' בתשרי תש"ס (16/9/99), והודע.